

УДК 005(477):639. «18/19»

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ ВИРОБНИЦТВА, ТОРГІВЛІ, ТРАНСПОРТУВАННЯ І НАБУТТЯ У ВЛАСНІСТЬ МИСЛИВСЬКОЇ ЗБРОЇ У ГАЛИЧИНІ СЕРЕДИНИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.

ОЛЕГ ПРОЦІВ

*Івано-Франківське обласне управління лісового та мисливського господарства
вул. М. Грушевського, 31, Івано-Франківськ, Україна, 76000*

У праці розглядається правове регулювання виробництва, торгівлі та набуття власності на мисливські види зброї. Проаналізовано законодавство, що врегульовувало механізми виробництва зброї у Галичині як у мирний, так і у воєнний періоди. Виявлено суттєві відмінності у правових підходах у галузі мисливської зброї в мирний та воєнний часи. Проаналізовано законодавство, що врегульовувало правила торгівлі мисливською зброєю та амуніцією, її транспортування залізницею й поштою. Встановлено, що велике значення при транспортуванні відводилось техніці безпеки. Описано встановлені міри покарання за недотримання вимог тогочасного законодавства, що регулювали зброярську галузь. Описано нормативно-правові розпорядження Галицького сейму, які в практичній площині вносили законодавчі вимоги у зброярській сфері. Виявлено особливості правозастосування вимог законодавства у сфері безпечного використання зброї, виробництва і торгівлі нею.

Встановлено роль політичного впливу на правове регулювання зброярської галузі та його практичного правозастосування. Описано підручники, словники й енциклопедії, які висвітлювали правила поводження зі зброєю, техніку безпеки при поводженні зі зброєю, методи поведінки зі зброєю для влучного пострілу.

Ключові слова: зброя, Галичина, Австро-Угорська імперія, мисливодство, полювання.

Виклад основного матеріалу. Одним зі складників галузі мисливського господарства є виробництво, торгівля, способи транспортування та права набуття у власність вогнепальної мисливської зброї. Враховуючи суспільну небезпеку, яку становить власне вогнепальна зброя, до її виробництва і торгівлі завжди спостерігалась особлива увага з боку державної влади. Аналіз законодавчих документів виявив, що в середині ХІХ ст. на території Галичини діяв монарший патент імператора Австрії від 4 вересня 1852 року «Про виїзну торгівлю». Цей патент встановлював, що мисливську зброю слід реалізовувати з відповідним штемпелем про походження¹. Торгівці та виробники зброї повинні були вести спеціальні книги з записами кількості виготовленої і проданої зброї. За порушення передбачався штраф від 10 до 50 золотих, за повторне порушення – 100 золотих, а за третій раз – позбавлення права займатись виробництвом або торгівлею зброєю. Для виготовлення мисливської зброї в органів державної влади потрібно було отримати відповідний дозвіл (концесію). Зокрема п. 10 «Промислового Закону» від 29.12.1859 р. регламентував механізм

¹Patent cesarski o handlu obnośnym (domokrażnictwem). (z dnia 4 Września 1852 dz. u. p. N. 252); Kasperek J. R. Zbiór ustaw i rozporządzeń administracyjnych w Królestwie Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem: [w 6 tomach]. Т. II. (Lwów: Wyd-wo H. Altenberga, 1884), S. 1385.

отримання дозволу: підприємство, яке хотіло отримати дозвіл (концесію) на виготовлення зброї та патронів, мало про це повідомити державну владу і довести професійну придатність працівників, які будуть зайняті у виробництві зброї. Для цього потрібно було подати відповідні свідоцтва про закінчення відповідних шкіл. Також потрібно було підтвердити матеріальне забезпечення майстерні. Детальніше про отримання цього дозволу було прописано в розпорядженні міністра торгівлі від 17 вересня 1883 року № 151². Розпорядження міністра крайової оборони Австрійської імперії від 27 липня 1895 року визначало перелік інструментів, який повинен був бути у зброярській военній майстерні³. Пункт 72 Розпорядження міністерства торгівлі Австрії визначав, що патентуванню (дозволу на продаж та виготовлення) підлягає вогнепальна зброя, амуніція і приціли⁴.

Зброя і набої при неправильній експлуатації небезпечні для життя людей, тому для безпечного транспортування органи влади встановлювали умови перевезення зброї та набоїв. Так, було заборонено пересилати набої поштою, а право перевезення зброї залізницею мали особи, уповноважені носити зброю на службі, та мисливці. При цьому не дозволялось мати при собі багато набоїв⁵. Правила перевезення вогнепальної зброї знайшли своє відображення у «Підручнику з законодавства у справах лісових, польових, мисливських та рибальських» В. Дзеровича (1898 р.)⁶.

Відповідно до Закону Австрії «Про оборону» від 1 липня 1872 року було визначено окремий правовий статус майстрів зброї під час оголошення війни⁷. Закон про крайову оборону від 24 травня 1883 року визначав правовий статус військових зброярів у мирний час. Їм, на відміну від інших військовослужбовців, можна було не перебувати на передовій, а займатись фахом у тилу⁸. Категорично було заборонено переробляти військові карабіни на мисливські, хоча й були зафіксовані такі випадки⁹.

За незаконне виготовлення зброї передбачалось покарання у вигляді арешту на 1–14 днів з конфіскацією зброї, а за незаконну торгівлю мисливською зброєю – від трьох днів до одного місяця. За виробництво більшої кількості зброї, ніж це прописано у дозволі, передбачалось покарання – арешт від трьох місяців до року. Аналогічне покарання накладали за незаконне виготовлення пороху. Незаконне набуття зброї або набоїв каралось

²Ustawa przemysłowa. Z dnia 29 Grudnia 1859 (dz. ust. państw. N. 227). Kasperek J. R. Zbiór ustaw i rozporządzeń administracyjnych w Królestwie Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem: Wydanie trzecie poprawne i pomnożone. T.2. (Lwów: 1884), 1243.

³«Rozporządzenie Ministerstwa obrony krajowej itd. z dnia 27. lipca 1895. Wykaz przepisanych sprzętów. Urządzenie pomieszkań dla generałów, oficerów sztabowych i wyższych, kadetów marynarki, tudzież dla urzędników wojskowych odpowiednich klas stopnia służbowego i dla wszelkich innych osób do wojska należących, płace miesięczną pobierających (według wykazu A II ustawy kwaterunkowej),» *Dziennik ustaw państwa dla królestw i krajów w radzie państwa reprezentowanych*. Wiedeń, 1895, 511.

⁴«Rozporządzenie Ministerstwa handlu z dnia 17. grudnia 1900, tyczące się zmian w podziale klas patentowych. // *Dziennik ustaw państwa dla królestw i krajów w radzie państwa reprezentowanych*. – Wiedeń, 1900. – S.558.

⁵Rozdział XIV. wyciąg z przepisów i taryf kolejowych,» *Ilustrowany kalendarz Słowa Polskiego*. (Lwów: 1906), 220.

⁶Dzerowicz Wiktor. Podręcznik prawny w sprawach łasowych, polowych, lowieckich i o rybołówstwie. (Lwów: Gubrynowicz i Schmidt, 1898).

⁷«Ustawa z dnia 1 lipca 1872, którą; zmienia się, kilka paragrafów ustawy o obronie krajowej z dnia 13 maja 1869 (Dz. ust.pań. Nr. 68) dla królestw i krajów w radzie państwa reprezentowanych,» *Dziennik ustaw państwa dla królestw i krajów w radzie państwa reprezentowanych*. Wiedeń, 1887, 303.

⁸«Ustawa z dnia 24 maja 1883, o. c. k. obronie krajowej królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych, dopełniająca postanowień ustawy o służbie wojskowej,» *Dziennik ustaw państwa dla królestw i krajów w radzie państwa reprezentowanych*. Wiedeń, 1883, 274.

⁹«Do rusznikarzy,» *Gazeta lwowska*. 1919. № 13, 3.

штрафом від 10 до 100 золотих або арештом – від трьох днів до місяця. У разі повторного порушення або обтяжувальних обставин штраф сягав 500 золотих або арештовували до трьох місяців. Крім того, за порушення правил торгівлі та виробництва зброї конфіскували дозволи¹⁰, які влада видала попередньо.

На думку Миколи Реймана, найбільше зловживали законом при торгівлі мисливською зброєю особи єврейської національності¹¹. Член Галицького мисливського товариства від Косівського повіту Людкевич звертав увагу влади, на те, щоб не видавати дозволи на зброю гуцулам, оскільки вони, випасаючи високо в горах худобу та перебуваючи на полонині впродовж весни і осені, жились м'ясом добутої дичини. Їх не було кому перевіряти, бо вони перебували за декілька десятків кілометрів від владних кабінетів¹². Галицьке мисливське товариство звинувачувало владу не лише в бездіяльності в частині контролю за обігом мисливської зброї, але й у корупційних діях: «...є випадки, коли професійних браконьєрів затримують, але не карають, навіть віддають зброю лише тому, що ці браконьєри потрібні владі для вирішення політичних справ»¹³. На засіданні Галицького сейму 15 жовтня 1874 року було ухвалено доручення виконавчій гілці влади та жандармерії – точно виконувати вимоги патенту від 24 жовтня 1854 року щодо використання і носіння мисливської зброї. Також вказувалось на те, щоб компетентні органи видавали дозволи на зброю лише тим особам, які мають право полювати¹⁴. Аналогічної думки дотримувався граф Баваровський, відзначаючи, що для зменшення випадків браконьєрства потрібно заборонити видачу дозволів на мисливську зброю для самооборони, оскільки для цього гуцули можуть застосовувати лише ножі або сокири¹⁵. Галицьке намісництво систематично зобов'язувало старост повітів конфіскувати нелегальну зброю і продавати її на аукціонах, а виручені гроші використовували на потреби суспільства¹⁶.

У статті «Браконьєри», опублікованій у часописі Галицького мисливського товариства «Ловець», вказувалось, що видача дозволів на зброю селянам не лише збільшує браконьєрство, але призводить до ще більших трагічних наслідків у побуті: бо якщо при сварці селяни застосовують кулаки, то при видачі дозволів на зброю будуть один одного вбивати¹⁷.

Часто зловживаючи владними повноваженнями, органи влади шляхом маніпуляції законодавством у частині видачі дозволів на зброю намагались відсторонити певні соціальні прошарки не лише від полювання, але й від права вести мисливське господарство на власній земельній ділянці. Вказувалось на те, що багато добрих господарів, отримуючи дозвіл на зброю, занедбувало своє господарство і закінчувало своє життя у пияцтві та бідності»¹⁸. Соціальний конфлікт через отримання дозволів на зброю мав продовження у

¹⁰ «O fabrykacyi, handlu i posiadaniu broni,» *Zbiór ustaw administracyjnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem obowiązujących do użytku organów c.k. władz rządowych i władz autonomicznych / zebrał, ułożył i wydał J.R. Kasparek*. Т. II. (Kraków: Drukarnia uniwersytetu Jagiellońskiego, 1868), 763–768.

¹¹ Reuman M. *Gospodarstwo łowieckie z historią starożytną łowiectwa polskiego*. (Warszawa: Drukarnia Orgelbranda, 1845), 635.

¹² Ludkiewicz Jan. «Sprawozdanie delegatów,» *Łowiec*. 1905. № 23, 273–274.

¹³ «Sprawozdanie z obrad XVIII. Zjazdu łowieckiego,» *Łowiec*. 1913. № 12, 134–135.

¹⁴ Alegaty do sprawozdań z czynności Wydziału krajowego za czas od 1 lipca 1874 do 31 stycznia 1875. Krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z roku 1875. (Lwów, 1875), 24.

¹⁵ «Władysław hr. Baworowski,» *Łowiec*. 1880. № 4, 59.

¹⁶ «Kilka słów o stanie myślistwa w Galicji,» *Łowiec*. 1882. № 9.

¹⁷ «Klusownicy,» *Łowiec*. 1897. № 7, 108.

¹⁸ «Z Sejmu,» *Sylwan*. 1884. № 10, 366.

політичній площині. Так, політичне товариство «Народна Рада», яке займало нішу націонал-демократичного спрямування і на чолі якого стояв Олександр Огоновський, 1885 року по містечках розіслало відповідну петицію. У своїх вимогах воно добивалось надавати більше дозволів на зброю для сільських господарів, виплачувати компенсації зазнаних втрат від диких звірів, а також вимагало відміни чинного Ловецького закону¹⁹. Однією з багатьох політичних організацій, яка декларувала захист інтересів селян, була Селянська партія. Її керівник Станіслав Поточек (1849–1919 рр.)²⁰, виступаючи 20 вересня 1907 року в Галицькому сеймі, закликав владу не гальмувати видачі дозволів на зброю селянам, щоб вони могли ефективно боротись з хижаками на власних земельних ділянках.²¹ Тема видачі дозволів на зброю сприяла соціальному напруженню у Другій Речі Посполитій. У промовистій статті «Кабани та політика» відзначалось, що українські радикальні партії у східній Малопольщі проводять агітацію серед селян, щоб ті вимагали від місцевої влади масових дозволів на право володіння зброєю для відстрілу кабанів на своїй території. Ця агітація дала свої плоди, і декілька гмін Дрогобицького повіту звернулись до станіславівського воєводи з вимогою, щоб селянам видавали дозволи на зброю, але станіславівський воєвода у видачі відмовив²².

Слід відзначити, що велика видача дозволів на зброю призводила до частого застосовування збройного опору проти мисливських охоронців²³, які у свою чергу мали право відібрати у браконьєра вогнепальну зброю, але протягом 24 годин повинні були здати її в жандармерію²⁴. Слід відзначити, що ефективність мисливської охорони була високою. Так, 1934 року лише в одному повіті Польщі (прирівнюється до сучасного району) було конфісковано 150 одиниць зброї²⁵. Для врегулювання обігу мисливської зброї у міжвоєнний період старости повітів були наділені компетенцією вилучати в мисливців зброю на 14-денний період²⁶.

Для зменшення обігу нелегальної мисливської зброї станіславівський воєвода 29 лютого 1936 року опублікував звернення до громади воєводства «Про добровільну здачу зброї». Він нагадував, що право володіння зброєю надається тим особам, які мають дозвіл від старости або військової влади, і запропонував особам, які нелегально тримають зброю, здати її керівникам гмін або міст. Відповідальності за добровільно здану зброю не передбачалось. Після 15 квітня поліції було наказано провести обшуки можливих місць переховування зброї. Осіб, які не виконали його розпорядження, мали якнайсуворіше покарати.²⁷

У середині XIX ст. патент австрійського монарха від 24 жовтня 1852 року врегулював механізм права набуття власності на мисливську вогнепальну зброю та права її носіння. Для того, щоб отримати відповідне рішення, претендент повинен був звернутись до органів державної влади на рівні повітів або до місцевої поліції²⁸. При

¹⁹Янишин Б. Політичне товариство «Народна Рада», організаційні заходи та політична програма (1885–1888 рр.). Доступ отримано: www.history.org.ua/XIX/6/16.pdf

²⁰«Szanowni Bracia Włościanie!» *Związek chłopski*. 1894. № 1, 1.

²¹«Posiedzenie 24–39,» *Stenograficzne sprawozdania z trzeciej sesji ósmego peryodu Sejmu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskie z roku 1907 od 16. wrzesnia do 12. października 1907*. (Lwów, 1907), 1699.

²²«Wiadomości krajowe,» *Łowiec Polski*. 1928. № 41, 697.

²³«Drobiazgimyśliwski,» *Łowiec Polski*. 1908. № 12, 190.

²⁴Stanisławowski dziennik wojewódzki. 1929. № 2, 50.

²⁵«Ze sprawozdań delegatów powiatowych,» *Łowiec Polski*. 1935. № 21, 414.

²⁶Maletz H. *Przepisy o broni, amunicji i materiałach wybuchowych, łowieckie*. 1933, 8–30.

²⁷Stanisławowski dziennik wojewódzki. 1936. № 5, 53.

²⁸Encyklopedia zbiór wiadomości z wszystkich gałęzi wiedzy. T. I. (Lwów: Wyd-wo Macierzy polskiej, 1898), 133.

ухваленні позитивного рішення заявникові видавали відповідний дозвіл. Вартість дозволу 1868 року становила 1 золотий, а 1880-го зросла до 2 зол²⁹. Зокрема 1863 року пройшло реформування видачі дозволів на зброю (Waffenpass), за якого мисливцям потрібно було здати дозвіл старого зразка, щоб отримати новий. Ці нововведення викликали незадоволення, оскільки сплачені кошти за старі посвідчення ніхто не повертав, а за нові потрібно було сплатити додатково державне мито³⁰. Дозвіл на зброю потрібно було мати постійно зі зброєю, і заборонялось передавати його іншій особі. В окремих випадках при транспортуванні зброєю дозволялось передавати своїй прислузі, але для цього їй видавали окремий дозвіл лише на право транспортування. У разі, якщо при перевірці не буде дозволу, її власник повинен без опору віддати її перевіряльникові. Також як виняток без відповідно дозволу на зброю її дозволяли мати особам, які відповідно перебувають на службі чи носять форму, і їм надано це право відповідною відомчою інструкцією. Без нагальної потреби було заборонено носити з собою вогнепальну зброю для самооборони. У переліку осіб, які мали право використовувати зброю під час служби, були уповноважені до охорони лісу та мисливських тварин. Відповідно до п. 53 Австрійського імператорського патенту від 3 грудня 1853 року лісові охоронці мали право носити зброю при виконанні службових обов'язків без відповідного дозволу. Пункт 54 визначав, що службову зброю заборонено використовувати для власних потреб, а тільки за умов загрози життю³¹. Окремо відзначалось, що із службовою зброєю заборонено полювати³². Виняток становили особи, які носять національний костюм країн Австрійської імперії, а зброя є його частиною. Практично аналогічні норми збереглись у Галичині на початку ХХ ст., де мисливський закон дозволяв мисливським охоронцям носити й використовувати зброю без відповідного дозволу³³.

З початком суспільних конфліктів і воєн загострюється питання обігу зброї, яку використовують при полюванні. Воєнні дії накладають обмеження на проведення полювань, негативно впливають на популяцію мисливських видів тварин, роботу мисливських товариств. У розв'язанні цього питання зростає регулювальна роль органів державної влади на окупованих територіях. На території Галичини функції державного управління під час Першої світової війни перейняла на себе воєнна адміністрація. Практичну реалізацію державної влади в Галичині 1915 року здійснював головний комендант польової армії архієпископ Фрідрік, який діяв відповідно до повноважень, делегованих йому цивільною владою Австро-Угорщини.

Для врегулювання обігу вогнепальної зброї під час Першої світової війни, яку зокрема використовували для полювання, було призупинено дію законів, що врегульовували порядок обігу зброї та порядок проведення полювання на території Галичини в передвоєнний час. Так, 29.11.1915 року видано Розпорядження командувача армії «Про видачу дозволів на носіння зброї». Воно діяло на території Галичини, яка перебувала під юрисдикцією австро-угорської армії. Пунктом першим було затверджено зразок (бланк) дозволу на зброю.

²⁹ «Projekt do ustawy o niektórych zmianach wopłacie stemplowych i innych należności», *Gazeta Narodowa*. 1881. № 61, 2.

³⁰ «Ostatnie wiadomości», *Gazeta Narodowa*. 1863. № 244, 3.

³¹ «Ustawa lasowa. Patent z dnia 3 Grudnia 1852 dz. ust. palnst. N. 250», *Kasperek J. R. Zbiór ustaw i rozporządzeń administracyjnych w Królestwie Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem: [w 6 tomach]*. T.II. (Lwów: Wyd-wo H. Altenberga, 1884), 1051.

³² *Ibid*, 1050–1051.

³³ «Posiedzenie 1–36», *Stenograficzne sprawozdania z pierwszej sesji dziewiątego peryodu Sejmu krajowego Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskie z roku 1908 od 15. wrzesnia do 5 listopada 1908*. (Lwów, 1908), 2052–2067.

На відміну від цивільного закону Галичини, коли дозвіл на зброю видавали цивільні органи державної виконавчої влади (старости), відповідно до розпорядження ця функція перейшла до окружної воєнної комендатури. Особливістю було й те, що головним показником, за яким ухвалювали рішення про видачу дозволу на зброю, була благонадійність, а комендатурі надавали право без пояснень в будь-який час відібрати виданий дозвіл. Як і в попередньому законодавстві, передбачалось, що у бланк дозволу на зброю повинна бути вклеєна фотографія. Ба більше, передбачалось, що власник дозволу повинен підписатись на вклеєній на дозволі фотографії, а комендант затвердити підпис печаткою. Посвідчення на зброю було дійсне лише на один вид зброї. На відміну від дозволів на зброю, дія яких поширювалась на всю територію держави, відповідно до цього розпорядження зона дії дозволу поширювалась лише на певну територію, визначену в дозволі. Також воєнний комендант мав повноваження видавати дозволи на зброю лише на рік. Повноваження видачі дозволів на довший термін мав тільки генерал-губернатор. Передбачалось, що при носінні зброї особа повинна мати дозвіл на зброю, а порушники цього розпорядження підлягали штрафу в 1000 крон або ув'язненню на термін до трьох місяців. Розпорядження вступало в дію після його оголошення. Слід відзначити, що дозволи на право носіння та зберігання зброї видавала й окупаційна влада на території Української держави. Посвідчення заповнювали двома мовами – українською та німецькою.

У міжвоєнний період дозвіл на зброю давав можливість оренди права полювання. Так, Мисливський закон Другої Речі Посполитої від 3 грудня 1927 року визначав, що власники або орендарі права полювання зобов'язані мати дозвіл на зброю³⁴. Ба більше, особа, яка не відповідала вимогам щодо отримання дозволу на володіння зброєю, не мала права отримати посвідчення мисливця, яким надавалось право полювання^{35, 36}.

Передбачалось покарання за недотримання вимог використання мисливської вогнепальної зброї без відповідного дозволу. 1863 року за носіння зброї без дозволу (Waffenpass) передбачалось покарання 100 гульденів або 14 днів арешту³⁷. Далі за відсутності в мисливця дозволу на зброю передбачався штраф від 5 до 15 золотих або арешт від одного до трьох днів та конфіскація зброї. У разі, коли мисливець довів, що забув дозвіл вдома, то тоді зброю повертали, а штраф зменшувався до 1–5 золотих. Передбачалась конфіскація зброї в

осіб, які вчинили кримінальні злочини, навіть у разі, коли зброю не застосовували. В окремих випадках конфіскацію зброї можна було замінити на штраф, а саме: коли порушник доведе, що зброя потрібна для власної оборони. Тоді зброю оцінювали, і порушник повинен був сам її викупити. Якщо конфісковану зброю за її технічним станом не можна було

Karta na broń.

W imieniu Jego C. K. Apostolskiej Mości.

**Władza powiatowa
udziela niniejszemu
samleskałemu w
pozwolenie noszenia broni
na przeciąg czasu**

Data

Podpis Naczelnika powiatu.

³⁴Kałuski W. Prawo Łowieckie Warszawa: Wydawnictwo związku pracowników administracji gminnej rz.p., 1928, 1–81.

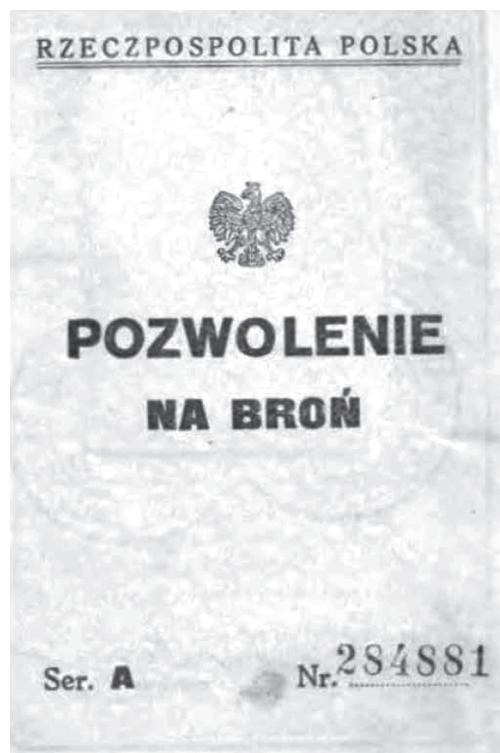
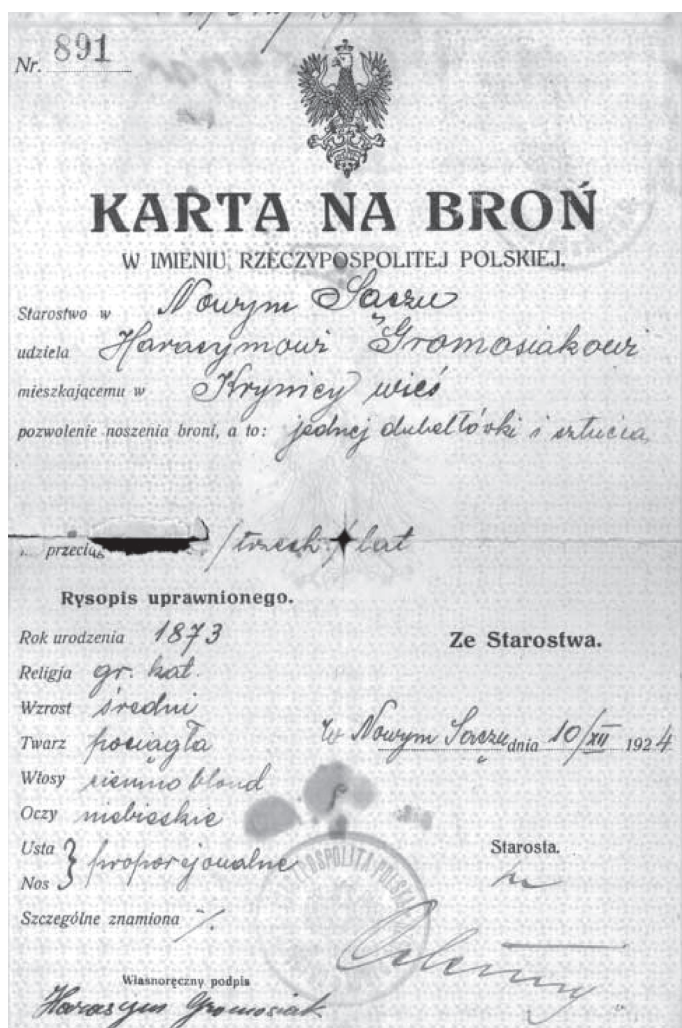
³⁵Nowa ustawa łowiecka dla Galicyi W. Ks. Krakowskiego. (Kraków: Wisła, 1898).

³⁶Ustawa łowiecka obowiązująca w b. zaborze Pruskim. (Poznań: Czcionkami drukarni «Dziennika Poznańskiego», 1921).

³⁷«Rekojmia Szlllera» i kodeks karny,» *Gazeta Narodowa*. 1863. № 247, 3.

продати або застосувати з військовою метою, її потрібно було здати на переплавлення. Кошти від штрафів за недотримання порядку носіння зброї йшли в бюджет убогих у тій місцевості, де було здійснено порушення³⁸. Ця норма збереглася в Галичині до 1939 р.³⁹

У дозволі на зброю було вказано, що староста повіту діяв від імені його імператорської високоності. У бланку дозволу на зброю містились такі дані: назва повіту, ім'я та прізвище особи, що отримала дозвіл, її місце проживання, термін дії дозволу, підпис керівника повіту⁴⁰.

Титульна сторінка дозволу на зброю, який видавали у 30-х роках XIX ст. у Другій Речі Посполитій

Дозвіл на зброю, який видавали у Другій Речі Посполитій

³⁸ «O fabrykacyi, handlu i posiadaniu broni,» *Zbiór ustaw administracyjnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem obowiązujących do użytku organów c.k. władz rządowych i władz autonomicznych* / zebrał, ułożył i wydał J.R. Kasperek. T. II. (Kraków: Drukarnia uniwersytetu Jagiellońskiego, 1868), 763–768.

³⁹ «Wymiar kar,» *Przegląd myśliwski i towiectwo polskie*. 1924. № 6, 15.

⁴⁰ «O fabrykacyi, handlu i posiadaniu broni,» *Zbiór ustaw administracyjnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem obowiązujących do użytku organów c.k. władz rządowych i władz autonomicznych* / zebrał, ułożył i wydał J.R. Kasperek. T. II. (Kraków: Drukarnia uniwersytetu Jagiellońskiego, 1868), 763–768.

W z o r y. 105

Wzór L. (Do Art. VII.)

(Na brązowym papierze sztywnym. Długość 15 cmt.:
szerokość 11¹/₂ cmt.)
(Na przedniej stronie).

Powiat polityczny L.

Certyfikat myśliwski

upoważniający do łepienia dzików lub innej szkodliwej
zwierzyny, i z broni palnej.

Ważny tylko na czas od do

Imię i nazwisko posiadacza
Zatrudnienie
Wiek
Zamieszkanie

Certyfikat ten ważny jest jedynie w obrębie

Własnoręczny podpis posiadacza:
.

., dnia

k. Starostwo:
Magistrat:

(L. S.)

Бланк сертифіката на право добування кабанів та інших шкідників з вогнепальної зброї (Das neue Jagdgesetz für Galizien und Großherzogtum Krakau: gültig vom 26. März 1898. Złoczów: Nakładem i drukiem księgarni W. Zukerkandla, 1905, 105)

Część XII. 44. Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 29. listopada 1915. 99

Nr. W imieniu Jego Ces. i Król. Wysokości
c. i k.
Naczelnego Wodza armii.

Karta na broń.

Nazwisko:
zatrudnienie:
religia: wiek:
miejsce zamieszkania:
uprawniony jest do noszenia następujących gatunków broni i amunicji:

na czas:
na obszar:

Kto ma broń, winien mieć kartę na broń zawsze przy sobie i wykazać się nią na żądanie władzy
(§ 5 rozpr. Naczelnego Wodza armii z 29. listopada 1915, Nr. 44 136. rozp.).

L. S.

Miejsce
na fotografię.

C. i k. Komenda obwodowa w

dnia 19

C. i k. Komendant obwodu.

Potwierdza się, że właściciel karty na broń jest rzeczywicie tą osobą, którą przedstawia fotografia i że fotografia podpisana własnoręcznie wobec komendy wystawiającej.

dnia 19

Бланк посвідчення на зброю відповідно до Розпорядження командувача армії, головного коменданта польової армії архієпископа Фрідріха «Про видачу дозволів на носіння зброї» від 29.11.1915 року («Dziennik rozporządzeń c. i k. Zarządu wojskowego w Polsce. Część XII. – Wydana i rozestana dnia 2. grudnia 1915,» Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 29. listopada 1915, dotyczące pozwoleń na noszenie broni i amunicji, 100–103)

Wzór Nr. 1.
(Godło Państwa), Str. 1 Str. 2 i cm.

RZECZPOSPOLITA POLSKA.

Województwo _____
Powiat _____

(Fotografia)

Rysopis:

Wzrost _____
Oczy _____
Usta _____
Nos _____
Włosy _____
Znaki szczególne _____

Własnoręczny podpis

Str. 3 Str. 4 Sprzedano.

Prochu funtów	Szruta	Nabój sztuk	Data	Podpis pieczęć (ka) właści- ciela sklepu

Na zasadzie Rozporządzenia Wykonawczego
Min. Spr. Wewn. z dnia 21 maja 1920 r. (Dz. U.
R. P. Nr. 45 z 1920 roku, poz. 296) do dekretu
o nabywaniu i posiadaniu broni i amunicji, udzie-
la się:
P. _____
zawód _____
zamieszkałemu _____

pozwolenia na posiadanie i noszenie
dubeltówki _____
szluceru _____
rewolweru (pistoletu) _____

Oplata w wysokości mk. _____ wniesiona
do Kasy _____ w _____
za kwitem Nr. _____ z d. _____
19 ____ r. _____ d. _____ 19 ____ r.
Starosta (Komisarz Rządu)

Український
Постовий Староста
УНГАНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.
Державна 36, дата 1914 р.
4. 26. 1915.
и. Кременець на Волині. на право носіння пої Ч. 2/1

Den 27. Juni 1915.

Waffenschein

Nr. 2/1

Ця посвідка, що власник цього зброю
власник Кременецької Волинської
волинської держави.

Der Kommandant
Wladimir Stetschenko
Gjarmko

wohnt in _____
hat die Erlaubnis, sein _____
"Jeleni Pistolet, Revolver"
zu tragen (nosung)

Deutscher Ortskommandant.

KREMLIN-KOMMANDANT
Nr. 12/1

Бланк дозволу на носіння та використання зброї (Dziennik urzędowy ministerstwa spraw wewnętrznych. 1921. № 12, 382)

Висновок. Встановлено, що право виготовлення, торгівлі і носіння зброї під час полювання та право на її власність детально врегульовувала влада на рівні законних актів імператора Австрії, рішень Галицького сейму, під час правління Другої Речі Посполитої – накази міністерства внутрішніх справ, а під час окупації Галичини в Першій світовій війні – окупаційна воєнна влада. Виявлено, що великого значення у правовому забезпеченні надавали техніці безпеки при транспортуванні зброї та амуніції. При порушенні вимог чинного законодавства, яке врегульовувало обіг вогнепальної зброї у мирний і воєнний періоди, передбачалось суворе покарання. Встановлено, що великий вплив на правове регулювання обігу зброї справляли політичні чинники, які в основному зосереджувались на праві володіння зброєю.

LEGAL REGULATION AND ENFORCEMENT OF PRODUCTION, TRADE, TRANSPORT AND ENTRY TO THE OWNERSHIP OF HUNTING WEAPONS IN GALICIA IN THE MID 19TH - EARLY 20TH CENTURY.

OLEG PROTSIV

Ivano-Frankivsk Regional Department of Forestry and Hunting
street M. Hrushevsky, 31, Ivano-Frankivsk, Ukraine, 76000

SUMMARY

The work is considered legal regulation of production, trade and acquiring the ownership of hunting weapons. It was analyzed the legislation that regulated the mechanisms of production the weapons in Galicia both in peacetime and in war period. It was found significant differences in legal approaches in the field of hunting weapons in peacetime and wartime. It was analyzed legislation that regulated the trading rules of hunting weapons and ammunition, transporting it by rail and by mail. It was found that important role in the transport was given to the transport safety. It is described the establishing penalties for failure to comply with then laws which were governing gun-making industry. It is described the legal orders of Galician Sejm, which in practical terms normalized legal requirements in the area of arms. It was found the features enforcement of legislation in the field of safe use of weapons, its production and trade.

It was found the role of political influence on the regulation of arms industry and its practical enforcement. It was described textbooks, dictionaries and encyclopedias, which were covering rules for handling weapons, safety in handling of weapons, methods of behavior with weapons for well-aimed shot.

It was established that the power at the level of the legal acts of the emperor of Austria, the decisions of the Galician Sejm, during the reign of the Second Commonwealth - by orders of the Ministry of Internal Affairs, and at the time of the occupation of Galicia at the time of the occupation of Galicia, was regulated in detail by the authorities at the level of lawful acts of the hunting and the right to its property. First World War - an occupational military power. It was revealed that the safety of transportation of weapons and ammunition was given high importance in the legal security. In violation of the requirements of the current legislation regulating the circulation of firearms in the peace and war period, severe punishment was foreseen. It has been established that political factors, which mainly focused on the right to possess weapons, had a major influence on the legal regulation of arms circulation.

Key words: weapons, Galicia, the Austro-Hungarian Empire, hunting, hunting.

REFERENCES

- «A few words are the last words in Galicia,» *Hunter*. 1882. № 9. (in Polish).
- «A draft to the law on certain changes in stamps and other due,» *Gazeta Narodowa*. 1881. № 61. (in Polish).
- «A diary of the decrees c. And k. Of the military board in Poland. Part XII. - Issued and sent out on December 2, 1915,» *Regulation of the Supreme Commander of the Army of November 29, 1915, regarding the licenses for carrying weapons and amunicyji*, 100-103. (in Polish).
- «Chapter XIV extract from regulations and rail tariffs,» *Illustrated calendar of Polish words*. Lviv: 1906, 220. (in Polish).
- Dzerowicz Wiktor. A legal guide in forest, field, hunting and fishery matters. Lviv: Gubrynovicz and Schmidt, 1898 .. (in Polish).

- «Dear brothers, Wloceanie !», *Peasant union*. 1894. № 1. (in Polish).
Encyclopedia a collection of messages from all branches of knowledge. Vol. I. Lviv: Wyd-wo Polish Matrix, 1898. (in Polish).
«From the Sejm,» *Sylwan*. 1884. № 10, 366. (in Polish).
«From the reports of district delegates,» *Lowiec Polski*. 1935. № 21, 414. (in Polish).
Kaluski W. Prawo Rzewieckie Warsaw: Publisher of the union of employees of the commune administration of the government, 1928. (in Polish).
«Klusownicy,» *Hunter*. 1897. № 7, 108. (in Polish).
«Little,» *Hunter of Poland*. 1908. № 12, 190. (in Polish).
Ludkiewicz Jan «Report of delegates,» *Lowiec*. 1905. № 23, 273-274. (in Polish).
Maletz H. Regulations on weapons, ammunition and explosives, hunting. 1933. (in Polish).
«Meeting 24-39,» *Shorthand reports from the eighteenth empire of the Sejm of the Kingdom of Galicia Lodomerijz, the Grand Duchy of Krakow from 1907 from September 16 to October 12, 1907*. Lviv, 1907, 1699. (in Polish).
«National news, Polish,» *Hunting*. 1928. № 41, 697. (in Polish).
Nowaustawa lowieckadlaGalicyiiW. Ks. Krakowski. Krakow: Wisla, 1898. (in Polish).
Official journal of the Ministry of Internal Affairs. 1921. № 12. (in Polish).
«On factories, trade and possession of weapons,» *Collection of administrative laws in the Kingdom of Galicia and Lodomerji with the Grand Duchy of Krakow in force for the use of organs, c.k. governmental and autonomous authorities, assembled, composed and published J.R. Kasperek*. Vol. II. Krakow: Printing house of the Jagiellonian University, 1868, 763-768. (in Polish).
«Rekojmie Szller» and the Penal Code, «*Gazeta Narodowa*. 1863. № 247. (in Polish).
«Regulation of the Ministry of National Defense, etc. of July 27, 1895. List of prescribed equipment. Equipment for generals, staff officers and senior officers, navy cadets, military officials of relevant service rank classes and for all other persons belonging to the army, wages monthly (according to list A II of the housing act), «*Journal of state laws for kingdoms and countries in the council represented states*. Vienna, 1895, 511. (in Polish).
Reuman M. Hunting farm from the ancient history of hunting in Poland. Warsaw: Drukarnia Orgelbranda, 1845. (in Polish).
«Report on the XVIII. Hunting meeting, «*Lowiec*. 1913. № 12, 134-135. (in Polish).
«Recent news,» *National Gazette*. 1863. № 244. (in Polish).
«The Imperial patent on the oblique trade (peddling). (dated 4 September 1852, day of birth, p. N. 252), «Kasperek J. R. Zbiorusta administrative reforms in the Kingdom of Galicia Lodomerijz Grand Duchy of Krakow: [in 6 volumes]. Lviv: Publisher: H. Altenberg, 1884. – T.II, 1385. (in Polish).
The Industrial Act. On December 29, 1859 (div., States of order No. 227). Kasperek J. R. Collection of administrative provisions in the Kingdom of Galicia, Lvodomeryiz Wielkiem Ksiestwo Krakowskiem: Third Edition correct and multiplied / J. R. Kasperek. Lviv: 1884. T.2, 1243. (in Polish).
«The ordinance of the Ministry of Trade of December 17, 1900, referring to changes in the distribution of patent classes,» *Journal of state laws for kingdoms and countries in the council of the state represented*. Vienna, 1900, 558. (in Polish).
«The Act of July 1, 1872, which; several paragraphs of the National Defense Act of May 13, 1869 (Journal of Laws No. 68) are changed for kingdoms and countries represented in the council of the state, «*Journal of state laws for kingdoms and countries represented in the council of the state*. Vienna, 1887. (in Polish).
«The Act of May 24, 1883, o. k. the defense of national kingdoms and countries in the Council of State represented, complements the provisions of the Act on Military Service, «*Journal of State Acts for Kingdoms and Countries in the Council of the State represented*. Vienna, 1883. (in Polish).
The hunting act, binding on the Prussian vessel. Poznan: Fonts of the Pyramid of the “Dziennik Poznanski”, 1921. (in Polish).
«The dimension of penalties,» *Przeglądmysliwskii lowiectwopolskie*. 1924. № 6. (in Polish).
The new hunting law for Galicia and Grand Duchy of Krakow: valid from March 26, 1898. Zloczow: Naklad and drukiem księgarni W. Zukerkandla, 1905. (in German).
«To gunsmiths,» *Gazeta Lwowska*. 1919. № 13, 3. (in Polish).
Vouchers for reports on the activities of the National Department for the period from July 1, 1874 to January 31, 1875. The National Kingdom of Galicia and Lodomerji with the Grand Duchy of Krakow in 1875. Lviv, 1875, 24. (in Polish).